

Descobreixen un nou esquelet de bòvid al Camp dels Ninots

És el catorzè que es troba en aquest jaciment de Caldes de Malavella en els 10 anys que es porta excavant

CALDES DE MALAVELLA | ACN

L'última campanya arqueològica feta al Camp dels Ninots el mes de maig passat ha permès descobrir un nou esquelet de bòvid sencer de fa 3,1 milions d'anys i en connexió anatòmica, és a dir, amb l'estructura original intacta. En els deu anys d'excavacions a aquest jaciment de Caldes de Malavella (Selva) de 30.000 metres quadrats s'han trobat tretze esquelets més de bòvid. Juntament amb aquesta nova troballa, s'han recuperat nombroses empremtes vegetals, peixos i petits vertebrats que facilitaran la reconstrucció paleoambiental d'aquest antic llac situat al cràter d'un volcà. De forma paral·lela, també s'han iniciat les gestions per declarar-lo Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).

Durant la campanya, feta des del 2 fins al 31 de maig, hi han intervingut prop de 30 investigadors provinents d'universitats i centres de recerca tant de l'estat espanyol com de l'estranger, i de disciplines tan diverses com la geologia, la biologia, la paleontologia, l'arqueologia i la restauració. El projecte de recerca del Camp dels Ninots està dirigit per Jordi Agustí, Bruno Gómez i Gerard Campeny, tots tres membres de Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES).

En aquesta ocasió, l'excavació s'ha concentrat en dos punts del volcà: l'un, a l'extrem nord, anomenat sector Cateura, i l'altre, a l'extrem sud, conegut com a Ca n'Argilera. A ambdós emplaçaments, separats aproximadament per 600 metres de distància, s'hi ha treballat simultàniament, i s'ha obtingut abundant material paleontològic i paleobotànic.

El primer bòvit a Can Cateura

L'esquelet de bòvit pertany a l'espècie *Alephis tignerisi* i s'ha trobat en el sector de Can Cateura aquest maig, el primer que es recupera en aquesta zona del jaciment. "El fet de trobar-se a més de 600 metres de distància dels descoberts en campanyes anteriors, demostra la gran densitat de restes paleontològiques repartides per tota la superfície del cràter del volcà", observen Bruno Gómez i Gerard Campeny.

Es tracta d'un esquelet sencer i en connexió anatòmica que correspon a un individu adult, i que, juntament amb els 13 esquelets d'aquesta mateixa espècie recuperats en campanyes d'excavació anteriors, "proporcionarà

important informació per conèixer tant l'evolució d'aquests bòvids com de les seves dinàmiques socials', han recalcat els esmentats arqueòlegs.

Fòssils d'interès per a científics estrangers

Juntament amb les restes de grans vertebrats, durant la campanya d'excavació d'enguany cal destacar també la localització de centenars de restes de petits vertebrats, entre amfibis, rèptils i peixos. D'aquests darrers, probablement els més abundants al Camp dels Ninots, se n'han recuperat nombrosos esquelets, tant articulats com desarticulats. La majoria d'aquests peixos són carpes de llac de l'ordre dels Cypriniformes, de les quals s'han pogut identificar fins a tres espècies diferents.

Entre les troballes, destaca un exemplar en perfecte estat de conservació, un fet que confirma que els sediments d'aquest jaciment són "excel·lents" per a la preservació d'aquest tipus de fòssils. Aquestes restes han captat l'atenció d'investigadors del Laboratori de Paleobiologia i Paleoecologia de l'Institut de Geologia de Praga, els quals s'han desplaçat a Caldes de Malavella per tal d'estudiar-les 'in situ'.

Una mort sobtada

Durant el temps que va ser actiu, aquest llac va atraure un gran nombre d'animals, per als quals aquest entorn era un espai ideal per viure-hi i per trobar-hi aigua i aliment. Aquests animals, però, van morir sobtadament, per causes que encara avui es desconeixen, i els seus esquelets van quedar dipositar al fons del llac.

Els treballs d'excavació consisteixen en el desmuntatge horitzontal de les capes argiloses del fons del llac per tal de desenterrar i recuperar els esquelets. A dia d'avui s'han obtingut 22 esquelets de grans vertebrats, entre rinoceronts, bòvids i tapirs, juntament amb nombroses restes d'amfibis, rèptils, peixos i aus.

Estudis geofísics per conèixer les dimensions del volcà

El Camp dels Ninots forma part d'un volcà originat a finals del Pliocè, al cràter del qual es va formar un llac. Té una superfície aproximada de 250.000 metres quadrats, amb uns 60 metres de profunditat, actualment ocupada per camps de conreu.

Els estudis geològics que estan duent a terme investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), de la Universitat de Barcelona (UB) i de l'Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera (CSIC) permetran conèixer la gènesi d'aquest volcà des del moment de la seva formació fins al rebliment del seu cràter. Durant aquesta campanya s'han realitzat múltiples estudis de geofísica per tal de conèixer amb exactitud les dimensions del volcà, el seu rebliment i la seva morfologia.

Fins ara, els estudis realitzats sobre les macrorestes vegetals (empremtes de fulles, fruits, o troncs.) han permès reconstruir amb detall el paisatge dominant d'aquest entorn des del moment que es va formar el llac fins que aquest es va assecar i es va omplir del tot de sediment.

Actualment, es compta ja amb milers d'empremtes vegetals de les espècies que hi havien habitat. L'estudi que n'han fet des de l'Institut Geològic i Miner d'Espanya (IGME) descriu diverses línies de vegetació de l'entorn immediat del llac. D'aquesta manera, s'han documentat plantes aquàtiques que devien conformar denses praderies subaquàtiques, entre les quals s'han recuperat exemplars del gènere *Cabomba*, típics de regions tropicals, i del gènere *Ranunculus*, àmpliament distribuït en la geografia de la península ibèrica.

També s'ha registrat una gran quantitat de plantes amfibies, que vivien submergides en zones poc profundes i someres. Aquest és el cas de les bogues, de les canyes i dels esparganis, que tenen les arrels i els rizomes submergits en l'aigua, i les tiges, les fulles i les inflorescències, emergides.

A les vores d'aquestes zones pantanoses es va desenvolupar un bosc de ribera, constituït fonamentalment per verns, si bé s'han documentat altres espècies vegetals, com ara els pollancre, els salzes, els plataners, entre d'altres. Lluny de les aigües del llac i darrere dels boscos de ribera hi havia les 'laurisilves'. Semblantment al que s'esdevé actualment als boscos de llorers del sud de la Xina i del Japó, a més de lauràcies, aquests boscos pliocènics contenien alzines subtropicals, grèvols i alguns arbres caducifolis, com ara els noguers.

Protecció del jaciment

Des que l'any 2003 l'IPHES va iniciar el projecte de recerca al jaciment del Camp dels Ninots, s'hi han realitzat continuades campanyes d'excavació i prospecció. Els treballs duts a terme l'any en curs han posat al descobert nombroses restes fòssils a més de mig quilòmetre de distància les unes de les altres, fet que indica l'abast del jaciment el potencial que segons els investigadors donarà més fruits en els pròxims anys.

Atesa l'excepcionalitat, singularitat i diversitat del registre que ofereix aquest jaciment, tant paleontològic,

paleobotànic com geològic, s'ha iniciat la gestió perquè el Camp dels Ninots es declari Bé Cultural d'Interès Nacional.

Els treballs de recerca al jaciment compten amb el suport econòmic de la Generalitat, el Ministeri de Cultura i l'Ajuntament de Caldes de Malavella. Amb motiu del desè aniversari de la recerca al Camp dels Ninots, hi ha prevista una xerada el 13 de juny al Casino Municipal on es farà el balanç de tots aquests anys. Anirà a càrrec dels codirectors del projecte de recerca, Bruno Gómez i Gerard Campeny, codirectors del projecte de recerca. Ambdós arqueòlegs faran un recorregut didàctic de tot el que s'hi ha trobat.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/cultura/2013/06/11/roca-insta-deixar-que-justicia/621536.html?utm_source=rss